

บทที่ 5

การตระหนักรู้และความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค

จากการเก็บข้อมูลที่ได้จากประชาชนทั้งสิ้นรวม 114 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ล้วนแล้วแต่รู้จัก “นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค” ในช่วงระยะเวลาการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในปี 2544 โดยประชาชนต่างตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคนั้นเป็น นโยบายใหม่ด้านสาธารณสุขของพรรคไทยรักไทยที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียง ภายใต้การนำของ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยที่รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคภายหลังจาก ช่วงเวลาการหาเสียงเลือกตั้ง คือรู้จักในช่วงที่พันตำรวจโททักษิณ ได้เป็นนายก ดังจากคำให้ สัมภาษณ์ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ว่า “ผมรู้จักตอนทักษิณได้เป็นนายกแล้ว ก่อนหน้านั้นไม่ เคยรู้” (ประชาชนเพศชาย อายุ 37 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลพะเยา, สัมภาษณ์, 13 พฤศจิกายน 2545)

มีประชาชนที่รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคในช่วงที่รัฐเริ่มนำหลักการต่าง ๆ ไป ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม หรือในช่วงที่เกิดเป็นโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคแล้ว ซึ่งในทาง ปฏิบัติจะพบว่าหมอ พยาบาล เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือหน่วย อาสาสมัครจะเข้าไปแนะนำชาวบ้านหรือประชาชน โดยวิธีการเดินเข้าหาประชาชนตามบ้านพัก อาศัยหรือตั้งศูนย์เฉพาะกิจขึ้น ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้านหรือสถานที่สำคัญในชุมชนนั้น ๆ เพื่อแนะนำให้ทราบถึงวิธีการและขั้นตอนในการเข้ารับบริการ รวมถึงอดถึงการเข้าไปสำรวจ ประชากรเพื่อออกบัตรทองให้ ดังนั้นจึงเป็นช่วงที่ประชาชนบางส่วนที่ไม่เคยรู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคมาก่อนได้รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ดังกรณีประชาชนคนหนึ่งบอก กับผู้วิจัยว่า “รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเพราะมีสาธารณสุขที่เป็นอาสาสมัคร ออกมาบอกตามบ้าน” (ประชาชนเพศชาย อายุ 62 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลพยุหะคีรี, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2545) หรือ “รู้จักเพราะมีคนไปทำบัตรให้ที่บ้าน” (ประชาชนเพศ ชาย อายุ 52 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2545) หรือ “รู้จัก 30 บาทจากที่อนามัยเค้าส่งบัตรมาที่บ้าน” (ประชาชนเพศชาย อายุ 52 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลยโสธร, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2545) หรือ “ไปที่อนามัยเค้าบอกก็ เลยรู้ว่าให้ใช้บัตรนี้แล้วกัน” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 49 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลยโสธร, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2545)

นอกจากนี้ ยังมีประชาชนรู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคในช่วงที่เข้ารับบริการในสถานพยาบาลในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคแล้ว เกิดการตระหนักรู้ว่าเป็นโครงการใหม่ ของพรรคไทยรักไทย ซึ่งเข้ามาแทนที่โครงการเดิมที่ตนเคยได้รับคือโครงการประกันสุขภาพโดยสมัครใจหรือโครงการประกันสุขภาพ 500 บาทหลังได้รับบัตรประกันสุขภาพประเภทยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือบัตรทองประเภทยกเว้นค่าธรรมเนียม ดังกรณีทำให้สัมภาษณ์ของประชาชนคนหนึ่งที่ว่า “บัตรเดิมก็ไม่ค่อยได้ใช้เท่าไร พอมาใช้เค้าก็บอกของป่าต้องทำบัตรใหม่แล้วนะ ให้ใช้บัตรนี้แทน ป้าก็เพิ่งรู้เค้าเปลี่ยนโครงการใหม่” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 61 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2545)

ผู้วิจัยยังพบประชาชนที่ได้รับบัตรประกันสุขภาพประเภทยกเว้นค่าธรรมเนียมคล้ายกรณีตัวอย่างข้างต้น แต่มีการรับรู้ต่างช่วงระยะเวลากัน คือรับรู้ว่าได้มีการเปลี่ยนจากโครงการประกันสุขภาพแบบเดิมเป็นโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคแล้วภายหลังจากผู้วิจัยได้เข้าไปสอบถามและให้ความกระจ่าง ซึ่งหมายความว่าตลอดระยะเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคนั้น ประชาชนคนดังกล่าวนี้ไม่เคยทราบมาก่อนเลยว่าโครงการที่ตนเข้ามาใช้บริการนั้นเปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยได้สอบถามถึงบัตรที่ได้รับก่อนและหลังเปลี่ยนโครงการนั้นว่ามีผลต่อการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ ได้รับคำตอบว่ากลุ่มตัวอย่างคิดว่ารูปแบบบัตรและสีของบัตรที่เปลี่ยนไปนั้น ตนคิดว่าเป็นการออกบัตรให้ใหม่เนื่องจากบัตรเดิมใช้มานานแล้ว ไม่ได้คิดว่าการเปลี่ยนรูปแบบโครงการแต่ประการใด เพราะโดยปกติมาก็ไม่ได้เสียค่าบริการใด ๆ อยู่แล้ว จึงคิดว่าทั้งสองโครงการที่เปลี่ยนไปนั้นเป็นโครงการเดียวกัน ดังทำให้สัมภาษณ์ของประชาชน “ก็ไม่รู้อะ เค้าก็ทำบัตรให้ใหม่ แต่ก่อนลุงมีบัตรฟ้า ใช้มานานแล้ว พอมารักษาเค้าก็เปลี่ยนบัตรให้ ได้สีนี้ก็มาก็ไม่เสียดั่งค์เหมือนกัน..สีฟ้ามันคงเก่าแล้ว เค้าเลยเปลี่ยนให้เป็นสีเหลืองแทน (ประชาชนเพศชาย อายุ 65 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลคำเขื่อนแก้ว, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2545)

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการรณรงค์นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคนั้น ส่วนใหญ่ประชาชนรู้จักและจดจำนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคได้ในช่วงการรณรงค์เลือกตั้งทั่วไปในปี 2544 แต่ทั้งนี้ก็พบว่ายังมีประชาชนจำนวนหนึ่งที่รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคหลังช่วงระยะเวลาดังกล่าว กล่าวคือ บ้างก็รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคขณะที่ได้มีการจัดตั้งรัฐบาล หรือรู้จักในช่วงระยะเวลาที่กระทรวงสาธารณสุขนำหลักการไปปฏิบัติ หรือรับรู้ในช่วงที่ได้รับบัตรทองหรือบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าแล้ว หรือบ้างก็รับรู้เมื่อเข้ารับการรักษาตาม แต่ก็มิใช่อสังเกตุคือยังมีประชาชนบางคนไม่เคยตระหนักรู้มาก่อนว่าได้มีการเปลี่ยนโครงการสาธารณสุข ทั้ง ๆ ที่นโยบายดังกล่าวนี้ผ่านการนำเสนอโดยสื่อมวลชนหลายแขนง

อีกทั้งสื่อประชาสัมพันธ์ตามสถานพยาบาล เช่นแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ รวมทั้งสื่อแผ่นพับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคก็พบว่ามียุ่อยู่มากมาย

ผู้วิจัยสอบถามประชาชนว่ารู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคจากที่ไหน ได้รับคำตอบสรุปได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคผ่านสื่อโฆษณาของพรรคไทยรักไทย โดยเฉพาะแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงมากกว่าที่ปรากฏผ่านสื่อมวลชน

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการตระหนักรู้และเข้าใจของประชาชนในช่วงที่นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคยังไม่ปรากฏเป็นโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคดังเช่นปัจจุบัน พบว่าแม้ประชาชนจะเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคแตกต่างกันออกไป แต่โดยส่วนใหญ่เกิดการตระหนักรู้และเข้าใจนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคในทางบวกทางมากทางลบ

นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ประชาชนสามารถจดจำได้ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ว่า “จำได้แม่นเลยว่าเป็นนโยบายของทักษิณ พรรคไทยรักไทย 30 บาทรักษาทุกโรค 30 บาทรักษาได้ทุกโรค..” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 32 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลโสธร, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2545) หรือประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่บอกว่าตนสามารถจดจำนโยบาย 30 บาทฯ ได้จากสโลแกนของนโยบาย ดังเช่น “30 บาทรักษาทุกโรคหรือ นโยบายพรรคไทยรักไทยคะ สโลแกนสั้นดี 30 บาทรักษาทุกโรค จำง่าย” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 19 ปี นักศึกษา ผู้รับบริการโรงพยาบาลศิริราช, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2546) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบประชาชนที่สามารถจดจำนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคได้ ด้วยเหตุผลที่ว่ากำลังประสบปัญหาสุขภาพ ดังกรณีประชาชนที่ให้สัมภาษณ์ว่า “ก่อนมี 30 บาทผมมีปัญหาเรื่องสุขภาพ เริ่มป่วยกระเสาะกระแสะ จำได้ว่าตอนนั้นเค้าหาเสียงกัน ได้ยิน 30 บาทรักษาทุกโรคในช่วงนั้น ก็คิดว่าดี ประหยัดเงิน เพราะผมคงไม่มีปัญญาหาเงินมารักษาแพงๆ ได้” (ประชาชนเพศชาย อายุ 55 ปี อาชีพเกษตรกร ผู้รับบริการโรงพยาบาลคำเขื่อนแก้ว, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2545)

ประชาชนตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายใหม่ และเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือประชาชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของประชาชนที่ว่า “เป็นเรื่องใหม่ที่เค้าต้องการช่วยเหลือประชาชน” (ประชาชนเพศชาย อายุ 42 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลยะลา, สัมภาษณ์, 30 กันยายน 2545)

ประชาชนตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายใหม่ และเป็นนโยบายที่ห่วงสุขภาพของประชาชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของประชาชนที่ว่า “ไม่เคยมีนโยบายแบบนี้มาก่อน ก็คิดว่าเป็นเรื่องใหม่ค่ะที่รัฐเค้าน่าต้องการดูแลความเป็นอยู่ในสุขภาพ” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 45 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลบางกรวย, สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2545)

นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนบางส่วนที่นอกจากจะเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายใหม่และเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือประชาชน หรือเป็นนโยบายใหม่และเป็นนโยบายที่ห่วงสุขภาพของประชาชนแล้ว ยังเกิดการรับรู้มากไปกว่านั้นคือเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่าเป็นนโยบายใหม่และเป็นนโยบายที่หากภายหลังได้นำไปปฏิบัติแล้ว ตนจะมาทดลองใช้บริการ ดังกรณีประชาชนคนดังกล่าวนี้ที่ให้คำตอบกับผู้วิจัยว่า “เข้าใจว่าเป็นนโยบายใหม่ ก็คิดไว้ว่าถ้ามีจริง ๆ ก็จะลองมาใช้บริการดู” (ประชาชนเพศชาย อายุ 35 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า, สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2545) หรือ “ก็เห็นเค้าพูด ๆ กันว่าเป็นเรื่องใหม่ ตอนนั้นยังว่าถ้ามีจะมาลองใช้เลย” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 37 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลดอกคำใต้, สัมภาษณ์, 14 พฤศจิกายน 2545)

ประชาชนบางคน นอกจากจะเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายใหม่แล้ว ยังตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลถูก อีกทั้งยังเกิดความพอใจจากการมีนโยบายดังกล่าวนี้ เช่น คำตอบของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่บอกกับผู้วิจัยว่า “30 บาทรักษาทุกโรค ถูกดี ดีใจที่รัฐบาลเค้าจะมีนโยบายใหม่แบบนี้ให้เรา” (ประชาชนเพศชาย อายุ 35 ปี อาชีพเกษตรกร ผู้รับบริการโรงพยาบาลพะเยา, สัมภาษณ์ 13 พฤศจิกายน 2545)

ผู้วิจัยพบว่าประชาชนจำนวนมากไม่ยอที่ตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือประชาชนโดยปราศจากข้อสงสัยประการอื่นใด อีกทั้งยังแสดงความพอใจที่มีนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ดังกรณีคำให้สัมภาษณ์ของประชาชนต่อไปนี้ “30 บาทเป็นการช่วยเหลือประชาชน อันนี้เค้าทำถูก ก็รัฐบาลมาแล้วเคยทำอย่างนี้ไม๊ เอากาษีของเราไปๆ แล้วเคยย้อนกลับมาถึงเราไม๊ เค้าทำถูก อย่าไปเชื่อใครเลยพวกบ้าๆ บอๆ อะ” (ประชาชนเพศชาย อายุ 65 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลมุทรปราการ, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2545)

ประชาชนบางคนเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ต้องการช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังจากคำตอบที่ได้รับจากประชาชนที่ว่า “เป็นนโยบายที่รัฐเค้าช่วยเหลือประชาชน ก็ช่วยประชาชนให้ดีขึ้น มันรายได้น้อย เศรษฐกิจมันไม่ดีอะไรอย่างนี้ ไม่งั้นเรามาหาทุกครั้ง ๆ ตัวยางนะ ..” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 45 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลสมุทรปราการ, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2545)

นอกจากการตระหนักรู้และเข้าใจว่าเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือประชาชนแล้ว พบว่ามีประชาชนที่ตระหนักรู้ เข้าใจและตีความลึกลงไปว่าเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือคนจน ดังกรณีประชาชนคนดังกล่าวนี้ที่บอกว่า “เป็นนโยบายพรรคไทยรักไทย และเป็นการช่วยเหลือคนจน” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 35 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลพะเยา, สัมภาษณ์, 13 พฤศจิกายน 2545) หรือประชาชนที่ให้เหตุผลประกอบการตระหนักรู้และความเข้าใจที่ว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือคนจนเพราะคนจนไม่มีรายได้ “เป็นการช่วยเหลือคนจนของรัฐบาล เพราะเห็นคนจนไม่มีรายได้” (ประชาชนเพศชาย อายุ 32 ปี อาชีพรับจ้าง ผู้รับบริการโรงพยาบาลยะลา, สัมภาษณ์, 30 กันยายน 2545)

นอกจากนี้ประชาชนบางคนยังได้แสดงทัศนะว่าเกิดความพึงพอใจหรือมีแนวโน้มพอใจนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคที่ตนตระหนักรู้และเข้าใจว่าเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือคนจน ดังจากคำตอบที่ประชาชนแสดงทัศนะว่า “ก็ดี ชอบ ช่วยเหลือคนจน คิดว่าผ่าตัดก็คงแพง” (ประชาชนเพศชาย อายุ 57 ปี อาชีพเกษตรกร ผู้รับบริการโรงพยาบาลโสธร, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2545) หรืออีกกรณีที่ให้คำตอบว่า “ก็ไม่รู้สิอะไร ก็คิดว่ามันดี ช่วยเหลือคนจน” (ประชาชนเพศชาย อายุ 48 ปี อาชีพค้าขาย จบการศึกษาระดับป.4 ผู้รับบริการโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2545)

ประชาชนบางคนแม้จะแสดงทัศนะว่าพึงพอใจนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค และเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่าเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือคนจนก็ตาม แต่ก็เกิดความเข้าใจว่าเป็นนโยบายสำหรับคนจนเท่านั้น คนรวยไม่ควรมาใช้สิทธิ ถือเป็นกีดกันคนจน ดังปรากฏตามทัศนะของประชาชนคนหนึ่งดังนี้ “ก็ดีสำหรับคนจน แต่คนรวยก็มาใช้เยอะนะ ผมเห็นๆ แต่คนมีดั่งคั้งนั้นมาใช้สิทธิของพวกเขา มันต้องแยกกัน คุณมีรายได้ คุณต้องไปอีกพวกหนึ่ง ผมอีกพวกหนึ่ง ไม่ใช่มาปนเปกันทางนี้ อย่างนี้มาเอาสิทธิของพวกผมไปใช้ เค้าให้คนจนนะเค้าไม่ได้ให้คนมั่งมี นี่ผมว่ามันไม่ถูก อันนี้ต้องแบ่งเกรดครับ ต้องปรับปรุงอันนี้ ไม่ใช่มาใช้มั่วๆ อันนี้ผิด อันนี้ทำไม่ถูก ผมวิจารณ์ไปได้เลย ต้องของคนจนอยู่แล้ว ผมก็เคยเสียภาษีมา

ก่อน ผมเกษียณแล้วควรจะให้สิทธิผมบ้าง เพราะผมไม่มีรายได้อะไรแล้ว ไม่ใช่คุณมาเบียดเบียนผม อันนี้ไม่ถูก คือเราไม่ได้แบ่งชนชั้น แต่เราต้องแบ่งคนรวยคนจน” (ประชาชนเพศชาย 65 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลสมุทรปราการ, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2545) โดยประชาชนคนดังกล่าวนี้ แต่เดิมภายหลังจากเกษียณเคยได้สิทธิการรักษาฟรีตามโครงการสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาล (ส.ป.ร.) เพราะเป็นผู้สูงอายุ ต่อมาเมื่อโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ถูกเปลี่ยนแปลงสิทธิเข้าโครงการบัตรประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรค คือได้รับสิทธิตามบัตรทองและต้องเสียค่ารักษาพยาบาล 30 บาท ปราศจากการได้รับการยกเว้นค่ารักษาพยาบาล (บัตรทองที่มีตัวอักษร “ท” กำกับในบัตร) เหมือนดังที่เคยได้รับมา กรณีนี้ผู้วิจัยได้สอบถามจากเจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลพบว่าเป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการออกบัตรในระยะแรก อีกทั้งฐานข้อมูลจากส่วนกลางไม่มีความพร้อมเพียงพอ (สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ วันที่ 12 กันยายน 2545) ซึ่งจากการเก็บข้อมูลในอีกหลายๆ จังหวัดทำให้ผู้วิจัยพบว่าปัญหาดังกล่าวนี้พบได้ในทุกพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ

ประชาชนบางคนเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ต้องการช่วยเหลือประชาชน และจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีรายได้น้อย ดังคำตอบจากประชาชนในกลุ่มตัวอย่างคนดังกล่าวนี้ “ดีสำหรับคนมีรายได้น้อย ตอนนั้นคิดว่าเค้าช่วยเหลือก็เหมาะสมดีแล้ว” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 30 ปี อาชีพรับราชการ ผู้รับบริการโรงพยาบาลปทุมธานี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2545) หรือจากคำตอบที่ว่า “ก็คิดว่าเป็นการที่ช่วยเหลือแบบว่าคนที่มีรายได้น้อย มันก็ดี กับคนที่ว่าหาเข้ากินค่าอะไรอย่างนี้” (ประชาชนเพศชาย อายุ 28 ปี อาชีพรับจ้าง ผู้รับบริการโรงพยาบาลลาดหลุมแก้ว, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2545)

ประชาชนบางคนเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง อีกทั้งยังเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค จะเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลโรคต่างๆ เป็นเงิน 30 บาทจริง ดังคำให้สัมภาษณ์ของประชาชนคนดังกล่าวนี้ที่บอกว่า “ก็ดี ทำให้ประชาชนแบบว่า คนรายได้น้อยอะ รักษาได้ทุกโรค 30 บาท” (ประชาชนเพศชาย อายุ 40 ปี อาชีพค้าขาย จบการศึกษาระดับประถม 4 ติดตามข่าวทีวีเป็นประจำ ผู้รับบริการโรงพยาบาลปทุมธานี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2545)

ในทางตรงกันข้ามก็พบว่า มีประชาชนที่แม้จะจดจำนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคได้ว่า นโยบายของพรรคไทยรักไทย ภายใต้การนำของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เกิดการตระหนักรู้ และเข้าใจว่าเป็นนโยบายที่หวังผลทางการเมืองควบคู่ไปกับเป็นนโยบายที่ต้องการช่วยเหลือประชาชน และนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่รักษาได้ทุกโรคโดยเสียค่ารักษาพยาบาล 30 บาทดังปรากฏตามคำขวัญหรือสโลแกนของนโยบายก็ตาม แต่ก็เกิดความสงสัยกลางแกลงใจถึงความเป็นไปได้ของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคว่าจะเป็นไปได้จริงหรือ ถ้าโรคอะไรก็ตามที่เป็น จะเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเป็นเงิน 30 บาท เช่นค่าให้สัมภาษณ์ของประชาชนคนหนึ่งที่ว่า “ตอนรู้จักนโยบาย ก็ยังสงสัยว่าจะเป็นไปได้หรือ 30 บาทรักษาทุกโรค มันสั้นๆ ก็เข้าใจนะว่า 30 บาทจะรักษาโรคอะไรก็ได้ ใจหนึ่งก็คิดว่าเป็นนโยบายที่เค้าใช้หาเสียง แต่ก็อดคิดไม่ได้ว่าเค้าทำเพื่อช่วยเหลือประชาชน แต่เวลานั้นสงสัยตลอดว่ามันจะเป็นไปได้หรือ..จำได้ว่าเป็นของพรรคไทยรักไทย ทักษิณเป็นหัวหน้า” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 30 ปี อาชีพรับราชการ ผู้รับบริการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า, สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2545) หรืออีกหนึ่งตัวอย่างที่สร้างความสงสัยกลางแกลงใจถึงความเป็นไปได้ของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคว่าจะเป็นไปได้จริงไม่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการรักษา 30 บาท ตามทัศนะของประชาชนกลุ่มตัวอย่างคนนี้เกิดความรู้สึกว่าเป็นเงินจำนวนน้อย ดังคำตอบที่ว่า “ตอนแรก ครั้งแรกที่รู้จักเอ..จะทำได้หรือเปล่า เพราะมันแค่ 30 บาท ตอนแรกก็คิดอย่างนั้น แต่ฟังพี่ชายเค้าเล่าให้ฟังว่า ก็รัฐบาลนี้เสียค่าหัวของเรานี้ต่อคนปีละพันสอง พันถึงถ้าทำบัตรมาแล้ว คนที่ได้มาใช้สิทธิเลยโรงพยาบาลจะรับได้หรือเปล่า พันสองนี้ คือว่าถ้าเราทำแต่เราไม่ได้ใช้สิทธิ เป็นปี สองปี” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 45 ปี ผู้รับบริการโรงพยาบาลสมุทรปราการ, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2545)

ประชาชนบางคนไม่ได้สงสัยหรือกลางแกลงใจถึงความเป็นไปได้ของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคดังข้างต้น แต่กลับเกิดความกังวลใจเรื่องยารักษาที่จะได้รับเป็นสำคัญ หากภายหลังปรากฏเป็นโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคจริง เช่นค่าให้สัมภาษณ์ของประชาชนที่บอกว่า “ตอนรู้จัก 30 บาทจากทีวี ก็กังวลว่าจะได้ยาอะไร ไม่กังวลเรื่องอื่นเลยนอกจากเรื่องยาอย่างเดียว” ประชาชนเพศหญิง อายุ 50 ปี ประกอบอาชีพรับจ้าง จบการศึกษาระดับประถม 6 ผู้รับบริการโรงพยาบาลบางกรวย, สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2545)

ประชาชนบางคน นอกจากเกิดความคลางแคลงสงสัยถึงความเป็นไปได้ของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคในเรื่องยารักษาที่จะได้รับหากมีโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคแล้ว ยังเกิดความคลางแคลงใจถึงคุณภาพของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ถึงขนาดคิดว่า หากภายหลังก่อนนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคปรากฏเป็นรูปธรรมจะทดลองใช้บริการ ดังกรณีของประชาชนกลุ่มตัวอย่างคนดังกล่าวที่บอกว่า “30 บาทจะมีคุณภาพหรือเปล่า เกี่ยวกับว่าเรื่องตัวยามันจะมี

คุณภาพหรือเปล่า ก็เลยคิดว่าถ้ามีจะต้องมาทดลองใช้ดู” (ประชาชนเพศชาย อายุ 27 ปี อาชีพรับจ้าง การศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้รับบริการโรงพยาบาลปทุมธานี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2545)

ในทางตรงกันข้ามกับประชาชนบางคนก็เมื่อเกิดความคลางแคลงใจสงสัยคุณภาพของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคแล้ว หรือเกิดความเชื่อว่านโยบาย 30 บาทจะต้องเป็นปัญหาในเรื่องคุณภาพการให้บริการ ก็จะความไม่มั่นใจในการเข้ารับบริการตามโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคและไม่กล้าเข้ารับบริการ ซึ่งแตกต่างจากการประชาชนกลุ่มตัวอย่างข้างต้นที่คิดว่าภายหลังจะทดลองใช้บริการเพื่อจะได้อยู่ว่ามีปัญหาในเรื่องคุณภาพการให้บริการหรือไม่ โดยในช่วงที่ทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าประชาชนคนดังกล่าวนี้ก็ยังคงเกิดความไม่มั่นใจในการเข้ารับบริการ ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้ “ตอนแรกก็คิดว่าถ้ามีคงไม่เข้ารับบริการ เพราะคิดว่าคุณภาพน่าจะมีปัญหา เป็นไปได้ไงคะ เสีย 30 บาท หมอจะดูแลเอาใจใส่ยังไง ตอนนี้อย่างไรก็ไม่กล้าเข้ารับบริการ อีกอย่างก็ไม่ค่อยเป็นอะไรด้วยอะ” ประชาชนเพศหญิง อายุ 29 ปี พนักงานบริษัทเอกชน ได้รับสวัสดิการตามบัตรประกันสังคม การศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้รับบริการโรงพยาบาลลาดหลุมแก้ว, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2545)

ผู้วิจัยพบว่ามีประชาชนบางคนที่เกิดการตระหนักรู้และเชื่อว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่มีค่าใช้จ่ายถูก และถึงแม้ว่าจะเกิดความคลางแคลงใจสงสัยในเรื่องคุณภาพของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคก็ตาม แต่ในท้ายที่สุดก็เชื่อในตัวบุคคลโดยเฉพาะแพทย์มากกว่าความคลางแคลงใจที่เกิดจากความรู้สึกของตน ดังเช่นกรณีของประชาชนคนดังกล่าวนี้ที่บอกกับผู้วิจัยว่า “ก็ถูกดี เลยคิดว่าจะมีผลต่อคุณภาพ ใครก็ต้องคิด แต่คิดว่าเชื่อจรรยาบรรณหมอ” (ประชาชนเพศชาย อายุ 47 ปี อาชีพค้าขาย ผู้รับบริการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า, สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2545)

ผู้วิจัยได้สอบถามจากประชาชนพบว่า โดยส่วนใหญ่ส่วนแล้วแต่เข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคที่พรรคไทยรักไทยใช้หาเสียงนั้นไม่มีข้อจำกัดในเรื่องใดในการเข้ารับบริการ โดยเฉพาะอาการป่วยหรือโรคต่างๆ ในขอใช้บริการ ดังเช่นคำตอบของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่บอกว่า “30 บาทรักษาได้ทุกโรคจริงๆ ครับ เป็นโรคไรก็มารักษาได้” (ประชาชนเพศชาย อายุ 27 ปี อาชีพรับจ้าง ผู้รับบริการโรงพยาบาลสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2545) หรือ “ตอนรู้จักนโยบายทางทีวี ก็เข้าใจนะว่า 30 บาทรักษาโรคอะไรก็ได้ จ่ายดั่งค์ 30 บาท” (ประชาชนเพศชาย อายุ 32 ปี อาชีพเกษตรกร ผู้รับบริการโรงพยาบาลพยุหะคีรี, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2545)

ประชาชนคนหนึ่ง แม้จะตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคไม่มีข้อจำกัดเรื่องโรค ๆ ในการบริการก็ตาม แต่การตระหนักรู้และเข้าใจดังกล่าวกลับมีลักษณะในทางไม่แน่ใจนัก ดังเช่นคำตอบที่ว่า “ก็คิดว่ามันก็น่าจะรักษาได้ทุกโรค 30 บาท” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 44 ปี อาชีพเกษตรกร ผู้รับบริการโรงพยาบาลพยุหศิริ, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2545)

หรือกรณีประชาชนคนหนึ่ง ที่ทั้งเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคไม่มีข้อจำกัดเรื่องโรค ๆ ในการบริการ และเกิดการตีความว่าเงินจำนวน 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นเงินจำนวนน้อย โดยพิจารณาจากคำพูดว่า “แค่” ที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างใช้แสดงทัศนะ ดังปรากฏตามคำตอบของประชาชนที่ว่า “ตอนนั้นเข้าใจว่ารักษาทุกโรค เสียแค่ 30 บาท” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 52 ปี อาชีพรับจ้าง ผู้รับบริการโรงพยาบาลพระสมุทรเจดีย์, สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2545)

ประชาชนบางคนเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคจะรักษาได้ทุกโรค เสียเงิน 30 บาทจริง และมีแนวโน้มจะเชื่อว่าพรรคไทยรักไทยจะปฏิบัติตามสโลแกนที่ได้หาเสียงไว้ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ป้าคิดว่า 30 บาทรักษาทุกโรค ก็คงรักษาได้ตามที่เค้าหาเสียงมั้ง” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 48 ปี อาชีพค้าขาย ผู้รับบริการโรงพยาบาลพะเยา, สัมภาษณ์, 13 พฤศจิกายน 2545)

จากการเก็บข้อมูลพบว่า มีประชาชนจำนวนหนึ่งเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่รัฐเป็นผู้ให้สิทธิพิเศษกับประชาชน และประชาชนมีหน้าที่ต้องใช้สิทธิพิเศษที่ได้รับนั้น ดังกรณีคำให้สัมภาษณ์ของประชาชนคนหนึ่งซึ่งมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านโทรทัศน์เป็นประจำ และมีพฤติกรรมมารับบริการทางการแพทย์หลายครั้ง โดยเข้ามารับการรักษาโรคต่างๆ ไป เป็นแผล เบาหวาน โดยบอกกับผู้วิจัย “นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่เค้าให้สิทธิเราอะ เราก็สมควรใช้เพราะว่าเราเป็นประชาชน เราก็สมควรใช้ เพราะบางทีเหมือนกับเกมบังคับใช้อะ สิทธิพิเศษของเรา สมควรจะได้ใช้ คนหนึ่ง หนึ่งคน คนละหนึ่งสิทธิ” (ประชาชนเพศชาย อายุ 65 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้รับบริการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2545)

อีกหนึ่งกรณีตัวอย่างที่พบว่าประชาชนเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาท รักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ให้สิทธิพิเศษ โดยพิจารณาจากคำตอบที่ผู้วิจัยได้รับคือ “แต่ก่อนมีบัตรสุขภาพธรรมดา 500 บาท” (ประชาชนเพศชาย อายุ 49 ปี อาชีพค้าขาย ผู้รับบริการโรงพยาบาลยะลา, สัมภาษณ์, 30 กันยายน 2545) ซึ่งจากคำตอบดังกล่าว ทำให้เข้าใจว่าประชาชนใช้คำเรียกชื่อบัตรเป็นการสะท้อนให้เห็นการเปรียบเทียบระหว่างโครงการเดิมและโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคเช่นการใช้คำว่า “บัตรสุขภาพธรรมดา” ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบระหว่างบัตร 30 บาทว่าไม่ธรรมดาหรือมีลักษณะพิเศษกว่า

จากคำตอบที่ได้รับจากประชาชนคนหนึ่งทำให้ทราบว่าในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นประชาชนเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ให้ความหวังแก่ประชาชนในการรักษาพยาบาล และเป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดความความประทับใจแก่ประชาชนหากในช่วงเวลานั้นเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการที่จะได้รับ โดยเฉพาะในเรื่องการรักษาพยาบาล ดังเช่นกรณีของประชาชนคนหนึ่งที่ให้คำตอบกับผู้วิจัยว่า “เคยได้ยิน 30 บาทรักษาทุกโรคจากวิทยุ จำได้แม่นเลย ตอนนั้นเพิ่งป่วยเป็นโรคหัวใจหมอบอกให้เข้ามาโรงพยาบาลบ่อยๆ ก็ยังคิดๆ อยู่เลยนะว่า เอ...เรามันก็ไม่ค่อยมีรายได้อะไร ทำสวนทำไร่ไปเรื่อย จะหาเงินที่ไหนมาหาคุณหมอ ตอนนั้นดีใจมากหากมีนโยบายนี้” (ประชาชนเพศชาย อายุ 57 ปี อาชีพเกษตรกร ผู้รับบริการโรงพยาบาลไทรบุรี, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2545)

ผู้วิจัยพบว่าประชาชนเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นสิทธิหรือผลตอบแทนที่ประชาชนจะต้องได้รับจากการทำงานและเสียภาษีแก่รัฐ ดังกรณีประชาชนคนต่อไปนี้ที่แสดงทัศนคติกับผู้วิจัยว่า “คิดว่าอาจจะเป็นสิทธิของเราก็ได้ เราทำงานเสียภาษี เราอาจจะได้สิทธิอย่างนี้บ้าง” (ประชาชนเพศหญิง อายุ 45 ปี อาชีพรับราชการ ผู้รับบริการโรงพยาบาลปทุมธานี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2545)

นอกจากกรณีข้างต้น ประชาชนยังเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องได้รับจากรัฐ เกิดความเข้าใจว่าเป็นนโยบายที่ดีกว่าในอดีตตรงที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย และเกิดการตีความว่าเป็นนโยบายที่เป็นหลักประกันในการรักษาพยาบาล “นโยบาย 30 บาทเป็นสิ่งที่รัฐต้องให้อยู่แล้ว เพราะเราเป็นคนในหมู่บ้าน มาที่ไม่ต้องใช้จ่ายเยอะ ไม่เหมือนที่ผ่านมา ต้องจําอะไรสักอย่าง จําจํา ชาวบ้านเลยไม่อยากมา แต่พอมีมันก็เป็นหลักประกันจริงๆ” ประชาชนเพศชาย อายุ 54 ปี อาชีพเกษตรกร สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 โรงพยาบาลพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

ประชาชนบางคนมองว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นทั้งนโยบายที่ต้องการช่วยเหลือประชาชนทุกคน โดยเฉพาะคนจน และเป็นนโยบายที่ใช้หาเสียงเลือกตั้งเพื่อหวังผลทางการเมืองด้วย ดังคำตอบของประชาชน “พูดได้สองอย่างนะ 30 บาทก็เป็นการหาเสียงไปในตัว และก็ช่วยเหลือคนจริงๆ แต่การออกบัตรเด๋ามาเนี่ยเค้าออกบัตรทุกคน ไม่เชิงช่วยเหลือคนจนแล้ว เพราะว่า ถ้าวัดว่ามีเงินก็มารักษาได้ 30 บาท” (ประชาชนเพศชาย อายุ 34 ปี อาชีพค้าขาย ผู้รับบริการโรงพยาบาลลาดหลุมแก้ว, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2545) หรือกรณีของประชาชนคนดังกล่าวที่ตระหนักรู้และเข้าใจว่าเป็นนโยบายที่ต้องการช่วยเหลือประชาชนพร้อมๆ กันกับการใช้เป็นนโยบายหาเสียงเลือกตั้ง “พูดได้สองอย่างนะ 30 บาทก็เป็นการหาเสียงไปในตัว และก็ช่วยเหลือคนจริงๆ” (ประชาชนเพศชาย อายุ 47 ปี อาชีพรับจ้าง ผู้รับบริการโรงพยาบาลพะเยา, สัมภาษณ์, 13 พฤศจิกายน 2545)

กล่าวโดยสรุปคือ ในความตระหนักรู้และเข้าใจของประชาชนที่มีนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ประชาชนทุกคนที่รู้จักนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคตระหนักรู้ว่า นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็น นโยบายใหม่ของพรรคไทยรักไทย ภายใต้การนำของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนโยบายที่ให้สิทธิพิเศษในเรื่องหลักประกันสุขภาพ เป็นนโยบายที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉพาะประชาชนที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพอยู่ก่อนแล้ว หรือประชาชนที่ไม่เคยได้รับสวัสดิการใดๆ ในการรักษาพยาบาล และโดยส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เกิดทัศนคติในทางบวกต่อนโยบาย เช่นประชาชนส่วนใหญ่มองว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่มีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาน้อย อีกทั้งยังเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค จะต้องเป็นนโยบายที่รักษาได้ทุกโรคและเสียค่าใช้จ่ายในการบริการเป็นเงิน 30 บาทจริงๆ นอกจากนั้นประชาชนส่วนใหญ่ยังเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจว่าเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือประชาชนมากกว่าเป็นนโยบายหาเสียงเพื่อหวังผลทางการเมือง ถึงแม้จะพบว่าประชาชนบางคนตระหนักรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นทั้งนโยบายที่ต้องการช่วยเหลือประชาชนและเป็นทั้งนโยบายหาเสียง ซึ่งเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ก็ตาม แต่ทั้งนี้ก็พบว่าประชาชนบางส่วนรับรู้และเข้าใจว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคนั้น หากนำไปปฏิบัติ จะต้องมีปัญหาในเรื่องคุณภาพการบริการ, เป็นนโยบายประชาชนเกิดความคลางแคลงในเรื่องคุณภาพในการบริการ เนื่องจากประชาชนเกิดความเชื่อว่าโครงการใดที่มีค่าใช้จ่ายในการให้บริการถูกก็อาจจะส่งผลกระทบต่อ การบริการ หรือการบริการใดที่ดีมีคุณภาพมักมีค่าใช้จ่ายสูง และเป็นนโยบายที่ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจเรื่องคุณภาพการรักษา แต่ก็ยังเชื่อมั่นในตัวบุคลากรทางการแพทย์